

ZDRAVSTVENA PSIHOLOGIJA

PSIHOLOGIJA U ZDRAVSTVU

- Medicina i psihologija imaju zajednički imenitelj tj predmet proučavanja – čovjeka.

Istorijat

- U zapisima starih Egipćana, Kineza, Grka nalaze se prve pretpostavke o uticaju fizikalnih, psiholoških i socioloških činilaca na otpornost organizma prema bolestima.
- Krajem 19 vijeka je zbog brzog razvoja niza naučnih disciplina prihvaćen cjelokupni pristup zdravlju i bolesti –biopsihosocijalni model
- **SZO (1946.): “Zdravlje je stanje potpune tjelesne, mentalne i socijalne dobrobiti.”**

- U prvoj polovini 20 vijeka psihologija je vezana uz medicinu tj za mentalno zdravlje i psihičke bolesti.
- Druga polovica 20 vijeka uključivanje psihologa u zdravstvu kroz proučavanje psiholoških aspekata tjelesnih bolesti.
- U Hrvatskoj: 1987 prvi priručnik iz zdravstvene psihologije: Havelka, M. (1987). *Zdravstvena psihologija*, Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Zdravstvena psihologija Republici Srpskoj

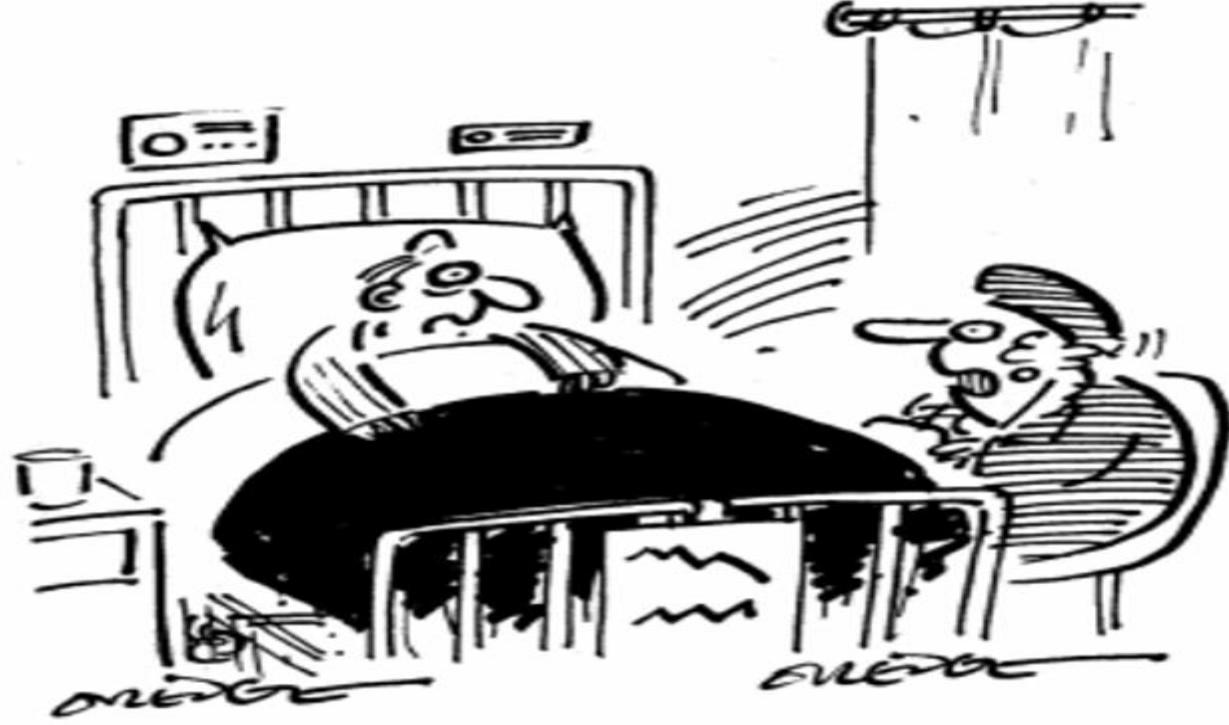
- U području prakse psihologa – nedovoljno zastupljena
- U Univerzitetskom kliničkom centru Republike Srpske psiholozi se uključuju kao članovi timova u radu sa
 - djecom
 - osobama oboljelim od dijabetesa
 - osobama koje imaju kardiovaskularne probleme
 - osobama oboljelim od gastroneteroloških oboljenja
 - onkološkim pacijentima
 - ?

PROBLEMI SAVREMENE MEDICINE

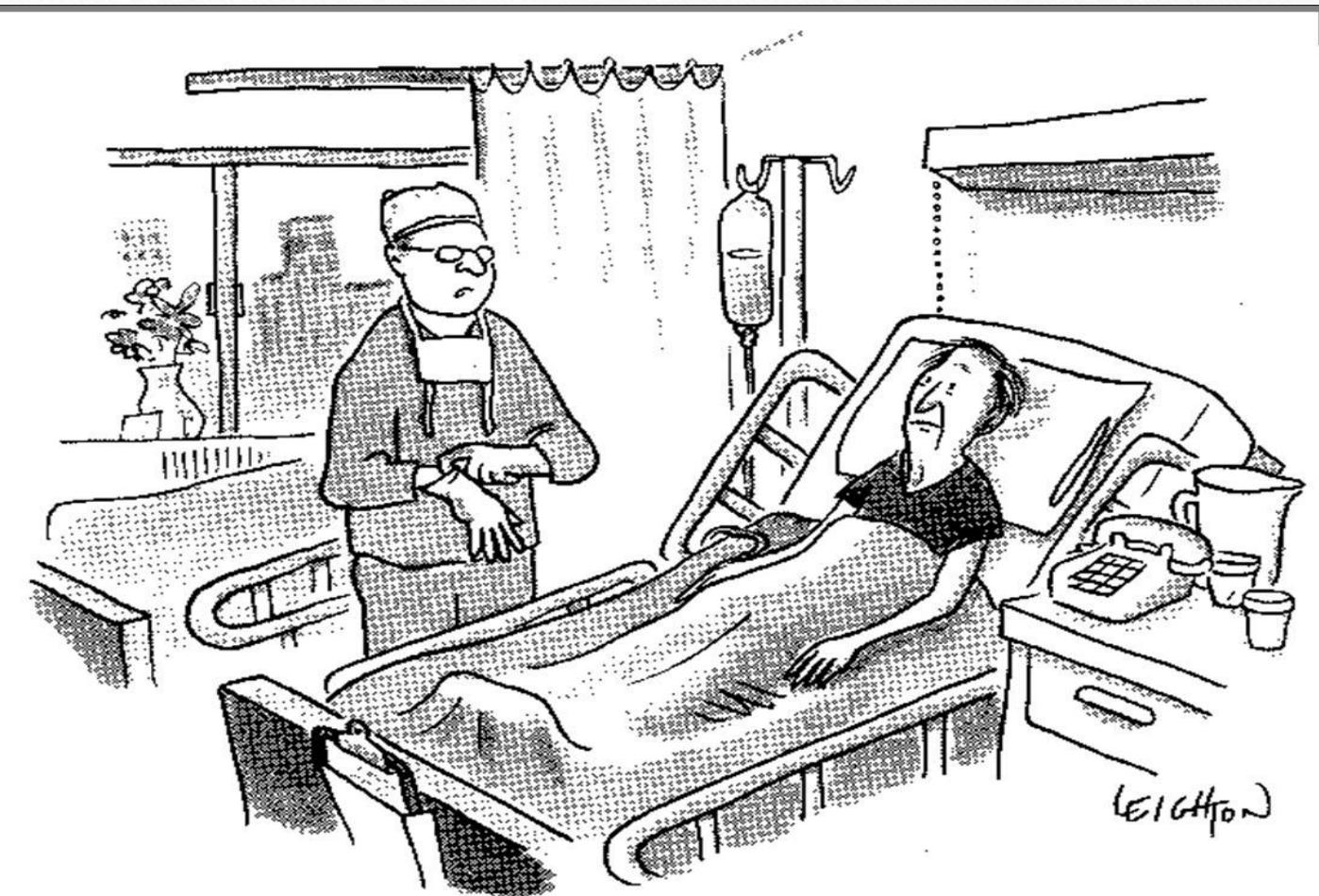
- Promjene u oboljevanju stanovništva
 - Nove masovne bolesti
 - Porast psihičkih bolesti i poremećaja
 - Produžen životni vijek stanovništva
- Porast jatrogenih bolesti
- Porast troškova u zdravstvenom sistemu zbog sveobuhvatnosti zdravstvene zaštite
- Odnos zdravstveni radnik i bolesnik dehumanizovan

Uzroci dehumanizacije odnosa zdravstveni radnik – bolesnik:

- Povećanje medicinskog znanja je dovelo do orijentisanosti na pojedinačne organe
- Sve više se primjenjuje tehnologija
- Postoji nedostatak obrazovanja zdravstvenih radnika

Ne, ja Vam nisam poseta. Ja sam
sledeća na listi za prijem na taj
krevet, pa sam svratila da vidim ...

Poslaću nekoga da vas pripremi za plaćanje.

Zdravstvena psihologija

je grana primjenjene psihologije koja primjenjuje znanja, metode i postupke psihološke nauke u:

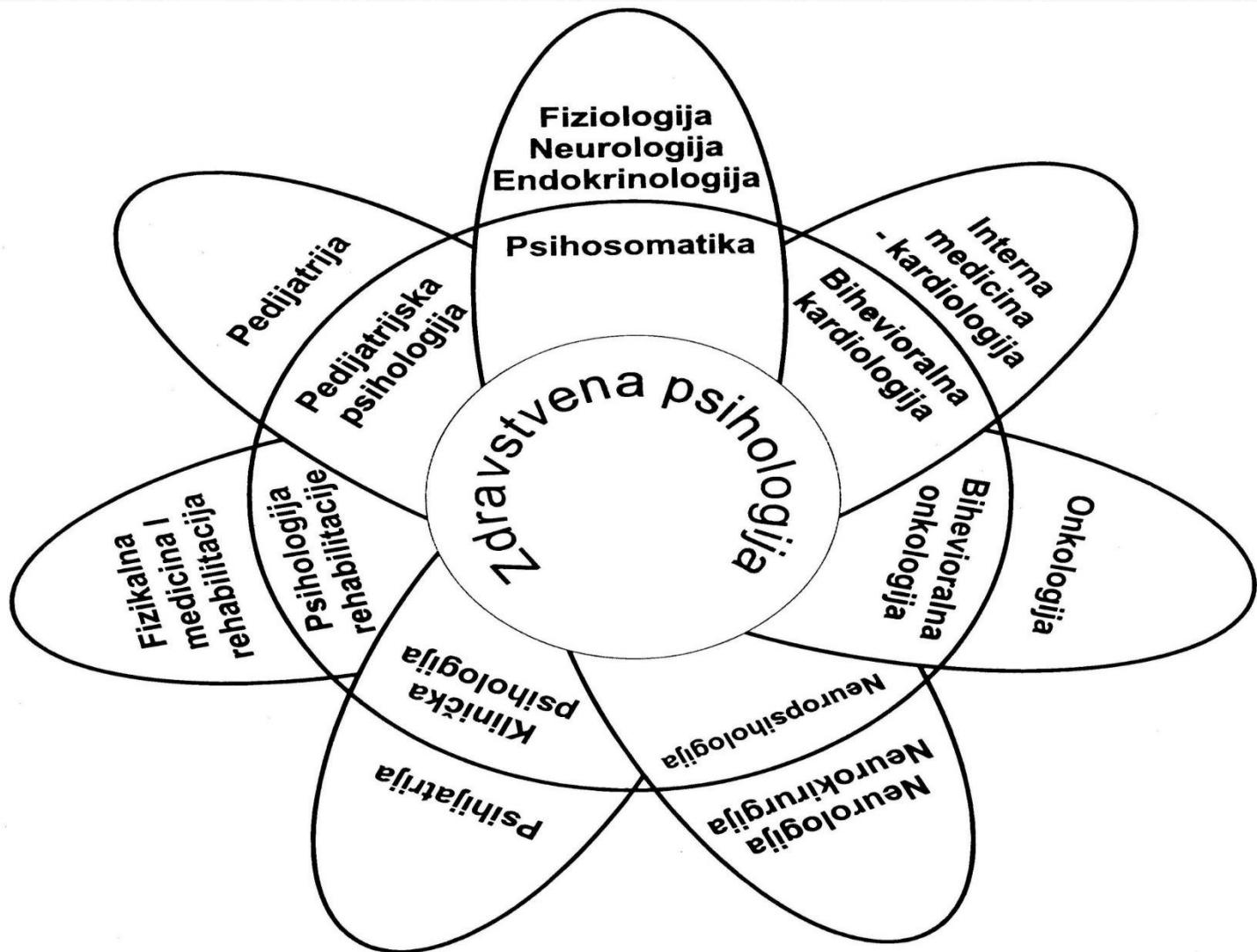
- povećanju djelotovnosti zdravstva
- humanizaciji odnosa u zdravstvu

Uloga psihologije u zdravstvu

- **PREVENCIJA** – sprječavanje nastanka kroz bolje zdravstveno ponašanje ili kontrolu zdravlja;
- **DIJAGNOSTIKA** – utvrđivanje bolesti
- **LIJEČENJE** – ublažavanje stresa, poticanje boljeg suočavanja s bolešću, bolji odnos bolesnika i zdravstvenih zaposlenika
- **REHABILITACIJA** – osposobljavanje nakon liječenja – poticati motivaciju, saradnju, pružati podršku.

Primjena psihologije u zdravstvu

- saradnja u rješavanju problema zdravstvene prakse
(psihološka priprema za medicinske zahvate)
- saradnja u interdisciplinarnim istraživanjima (npr istraživanja raznih uzročnika u nastanku malignih bolesti)
- Saradnja u obrazovanju zdravstvenih zaposlenika
(komunikacijske vještine)

Istraživanja u zdravstvenoj psihologiji

- Istraživanje mehanizama koji povezuju ponašanje i doživljavanje sa tjelesnim bolestima-stres
- Reakcije bolesnika na bolest , suočavanja sa hospitalizacijom
- Uticaj doživljavanja i ponašanja u nastanku specifičnih bolesti kao što su npr maligne, gastrointestinalne...
- Suočavanje sa bolom

Šta zdravstveni radnici trebaju da znaju

Rad sa pacijentima vrlo je složen i zahtjevan i podrazumjeva sljedeće:

- Uspostavljanje dobrog empatijskog odnosa s pacijentom
- Čuvanje vlastitog tjelesnog i psihičkog stanja - sprječavanje sindroma sagorjevanja na poslu.

Psihološka briga o pacijentu podrazumjeva

- Slušanje pacijenta kroz komunikaciju usmjerenu na pacijenta što omogućava uvid i u psihičko stanje pacijenta
- Informisanje, edukacija, savjetovanje i emocionalna podrška
- Psihološki tretmani i terapija

Saradnja zdravstvenih radnika i psihologa

- Edukacija i istraživanje
- Podizanje zdravstvene svijesti
- Procjena psihičkog stanja pacijenata
- Timski rad sa drugim saradnicima
- Prevencija izgaranja na poslu

Uspješnost liječenja –proizvod učešća zdravstvenih psihologa

- povećava se uspješnost liječenja uz brže postavljanje dijagnoze što zahtjeva manje specijalističkih pretraga
- bolesnici su više motivisani iz čega proizilazi bolje liječenje i liječenje manje traje
- bolesnik se brže oporavlja

Benefit usavršavanja znanja iz psihologije stručnih lica

- Bolja saradnja sa pacijentom i veće zadovoljstvo kroz povjerenje
- Bolji odnosi i saradnja sa drugim stručnim licima
- Veća motivacija za posao i bolji rezultati rada,
- Veće lično zadovoljstvo poslom i veće ukupno zadovoljstvo samim sobom

Havelka, M. (1998.): Zdravstvena psihologija. Naklada Slap, Jastrebarsko

POGLAVLJA:

- Psihologija u zdravstvu
- Komunikacija u zdravstvu
- Socijalna potpora, obitelj i samozaštita u unapređenju zdravlja i liječenju bolesti
- Stres i tjelesno zdravlje
- Tjelesni nedostaci, bolesti i psihička stanja
- Psihološke teškoće bolesnika u bolnici
- O боли
- Zdravstvena psihologija i starenje
- Psihološke pojavnosti neizlječivih bolesti
- Zdravstvena psihologija i posao
- Etička pitanja u zdravstvenoj psihologiju